

4-rasm. Savollar oynasi

Bizga keltirilgan oyna boshlang'ich sinflarga mo'ljallangan bo'lib unda jami 19 ta savol berildi. Ajratilgan vaqt esa 25 sekundni tashkil qildi. Biz 17/19 ko'rsatgich qayd etdik.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Голощапов А.Л. Google Android. Программирование для мобильных устройств (Профессиональное программирование). Санкт-Петербург: «БХВ - Петербург», 2011. – 438 с.
2. https://scholar.google.com.do/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=zCFguOEA AAAJ&citation_for_view=zCFguOEAAAAJ:u-x6o8ySG0sC
3. Djumayev S. N., Narzullayeva N.U., Axrorova F. Ingliz tilini mustaqil o'rganuvchilar uchun my e-book android ilovasi. "Zamonaviy axborot, kommunikatsiya texnologiyalari va ta'tlim tatbiqu muammolari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani ma'ruzalar to'plami. Samarqand 2021-yil, 24-25 noyabr.

INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA MASOFAVIY TA'LIM TIZIMIDAN FOYDALANISHNING QULAYLIKLARI

Mustafoyev Ahror

O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali magistranti

Annotatsiya: Bugungi kundagi zamonaviy ta'lim texnologiyalari kompyuter texnologiyalaridan foydalanishga asoslangan. Ayniqsa, so'nggi yillardagi karantin cheklovlari vaqtida masofaviy ta'limga ehtiyojning sezilarli darajada ortishi bilan kompyuter texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni yanada ortdi. Bu esa bevosita informatika fanining o'rganilish jarayoniga o'z ta'sirini ko'rsatdi hamda ushbu fan resurslari boyishiga olib keldi. Bu maqolada informatikani o'qitishda masofaviy ta'lim tizimidan foydalanishning qulayliklari va samarasi xususida so'z boradi.

Kalit so'zlar: masofaviy o'qitish, masofaviy o'qish, platforma.

Bugungi kunga kelib ilm-fan, texnika, qolaversa, yer yuzidagi barcha sohalar shu darajada jadal rivojlandiki, butun insoniyat aql bovar qilmas yutuqlarga erishib, og'iri yengil, uzog'i yaqin, ishlab chiqarish samaradorligi keskin ortib ketgan davrga to'g'ri kelmoqda.[1] Ayniqsa, informatika va axborot texnologiyalari sohasidagi rivojlanishni, qisqa muddat ichida

erishalayotgan yutuqlarini hamda shu yutuqlar bilan insoniyat sivilizatsiyasiga qo'shayotgan hissasini alohida e'tirof etish kerak.

Mana shunday rivojlanish asnosida hamda karantin choralarini qo'llanilishi ta'lim tizimida ham masofaviy talim tizimining juda tez fursatlarda rivojlanishiga olib keldi. Dastlab masofaviy ta'lim tizimining asosiy tushunchalariga to'xtalib o'tadigan bo'lsak, masofaviy o'qitish – eng yaxshi an'anaviy va innovatsion metodlarni mujassamlashtirgan holda internet tarmog'i orqali tashkil qilinadigan o'qitish vositalari va formalarini o'z ichiga olgan sirtqi va kunduzgi ta'lim singari axborot va telekommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan ta'lim formasidir. Masofaviy o'qitish – bu yangi axborot texnologiyalari, telekommunikatsiya texnologiyalari va texnik vositalariga asoslangan bo'lib, masofadan turib tashkil qilinadigan ta'lim tizimidir.

Masofaviy ta'lim an'anaviy ta'lim turidan quyidagi xarakterli xususiyatlari bilan farqlanadi. **Moslashuvchanlik** – Ta'lim oluvchiga o'ziga qulay vaqt, joy va tezlikda ta'lim olish imkoniyati mavjudligi. **Modullilik** – Bir-biriga bog'liq bo'lmagan mustaqil o'quv kurslari to'plamidan - modullardan individual yoki guruh talabiga mos o'quv rejasini tuzish imkoniyati mavjudligi. **Parallellik** – O'quv faoliyatini ish faoliyati bilan birga parallel ravishda, ya'ni ishlab chiqarishdan ajralmagan holda olib borish imkoniyati mavjudligi. **Keng qamrovlilik** – Ko'p sonli o'quvchilarning bir vaqtning o'zida katta o'quv (elektron kutubxona, ma'lumotlar va bilimlar bazasi va boshqalar) zahiralari murojaat qila olishi. Bu ko'p sonli o'quvchilarning kommunikatsiya vositalari yordamida o'zaro va o'qituvchi bilan muloqotda bo'lish imkoniyati. **Iqtisodiy tejamkorlik** – O'quv maydonlari, texnika vositalari, transport vositalari va o'quv materiallaridan samarali foydalanish, o'quv materiallarini bir joyga yig'ish, ularni tartiblangan ko'rinishga keltirish va bu ma'lumotlarga ko'p sonli murojaatni tashkil qilib bera olish mutaxassislarni tayyorlash uchun ketadigan xarajatlarni kamaytiradi. **Ijtimoiy teng huquqlilik** – Ta'lim oluvchining yashash joyi, sog'lig'i va moddiy ta'minlanish darajasidan qat'i nazar hamma qatori teng huquqli ta'lim olish imkoniyati. **Internatsionallilik** – Ta'lim sohasida erishilgan jahon standartlariga javob beradigan yutuqlarni import va eksport qilish imkoniyati. **O'qituvchining yangi roli** – Masofaviy o'qitish o'qituvchining o'qitish jarayonidagi rolini yanada kengaytiradi va yangilaydi. Endi o'qituvchi o'zlashtirish jarayonini muvofiqlashtirishi, yangiliklar va innovatsiyalarga mos ravishda berayotgan fanini muntazam mukammallashtirishi, saviya va ijodiy faoliyatini yanada chuqurlashtirishi talab etiladi. **Sifat** – Masofaviy o'qitish usuli ta'lim berish sifati bo'yicha an'anaviy ta'lim tizimidan qolishmaydi. Balki, mahalliy va chet ellik dars beruvchi kadrlarni jalb qilib, eng yaxshi o'quv-metodik darsliklar va nazorat qiluvchi testlardan foydalangan holda o'quv jarayonini tashkil etish sifatini oshirishi mumkin.

Yuqoridagilarni hisobga olinganda masofaviy ta'lim kompleksi ancha qulayliklarga ega ekan. Lekin, nima uchun masofaviy ta'lim kerak bo'lib qoldi? – degan savol tug'ilishi tabiiy. Bu savolga javob tariqasida quyidagilarni sanab o'tish mumkin:

- ta'lim olishda yangi imkoniyatlar (ta'lim olishning arzonligi, vaqt va joyga bog'liqmasligi va boshqalar).
- ta'lim olishni xohlovchilar sonining oshishi;
- sifatli axborot texnologiyalarining paydo bo'lishi va rivojlanishi;
- xalqaro integratsiyaning kuchayishi. [3]

Yuqorida sanab o'tilgan sharoit va imkoniyatlar masofaviy o'qitishga ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Umuman olganda masofaviy ta'limning maqsadiga quyidagilar kiradi: 1) Mamlakat miqyosidagi barcha hududlar va chet eldagi barcha o'quvchilar, talabalar, ta'lim olishni xohlovchilarga birdek ta'lim olish imkoniyatini yaratib berish. 2) Yetakchi universitetlar, akademiyalar, institutlar, tayyorlov markazlari, kadrlarni qayta tayyorlash muassasalari, malaka oshirish institutlari va boshqa ta'lim muassasalarining ilmiy va ta'lim berish potentsiallaridan foydalanish evaziga ta'lim berishning sifat darajasini oshirish. 3) Asosiy ta'lim va asosiy ish faoliyati bilan parallel ravishda qo'shimcha ta'lim olish imkoniyatini yaratib berish. 4) Ta'lim oluvchilarni ta'lim olishga bo'lgan ehtiyojini qondirish va ta'lim muhitini kengaytirish. 5) Uzluksiz ta'lim imkoniyatlarini yaratish. 6) Ta'lim sifatini saqlagan holda yangi prinsipal ta'lim

darajasini ta'minlash.[4] Masofaviy o'qitish nima? Darhaqiqat, masofaviy o'qitish nima, undan uzluksiz ta'lim tizimida qanday foydalanish mumkin. Uning qanday shakl va modellari mavjud? Insoniyat yigirma birinchi asrning ikkinchi dekadasi so'ngida bir turkum muammolarga duch keldiki, ular bevosita axborot telekommunikatsiya sohasidagi jiddiy o'zgarishlar, xususan axborot texnologiyalarining jadal sur'atlar bilan rivojlanishiga olib keldi. Ta'lim, ishlab chiqarish va kishilik jamiyatining turli jabhalariga yangi axborot kommunikatsiya vositalari kirib kela boshladi. Internet global kompyuter tarmog'ini rivojlanishi butun dunyo ta'lim tizimini takomillashtirishning yangi yo'nalishlarini ochilishiga sabab bo'ldi. Birinchidan, o'quv muassasalarining texnik ta'minotini keskin o'zgarishi, dunyoviy axborot resurslarga keng yo'l ochilishi o'qitishning yangi shakl va usullaridan foydalanish zaruratini keltirib chiqardi.

Aynan informatika fani nuqtayi nazaridan masofaviy ta'lim tizimining faoliyatiga nazar tashlaydigan bo'lsak, masofaviy ta'lim texnologiyalari o'quv jarayoni samaradorligini oshirishning yangi istiqbollari ochadi, bu esa, asosan, o'quvchilarning o'quv materiallari bilan bevosita o'ziga mos keladigan rejim va hajmda ishlash imkoniyatiga ega ekanligiga asoslanadi. Bir tomondan, an'anaviy yuzma-yuz o'qitishni to'liq shaxsiylashtirish mumkin emas, talabaning imkoniyatlari (iqtidori, sog'lig'i va boshqalar) darajasiga qarab, u muayyan faoliyat turlarini o'zlashtira oladi va bajara oladi, ijodiy darajaga yetadi, motivatsiyaning yuqori darajasini ko'rsatadi.

Boshqa tomondan, o'qituvchilar kunduzgi ta'lim jarayonida o'zlarining kasbiy resurslaridan to'liq foydalanishdan uzoqda (ularning muhim ta'lim salohiyati ko'pincha auditoriya chegarasi, ajratilgan vaqt va boshqalar bilan cheklanadi) bo'lishi mumkin, ammo masofadan ishlash imkoniyati o'qituvchining ijodkorligini oshirish bilan bir qatorda o'zining ustida ishlashiga olib keladi.

Masofaviy ta'lim tizimidan foydalanish, ayniqsa, o'quvchilarning dars jarayonidagi tushunmovchiliklarini o'z vaqtida bartaraf etib, uning vaqtdan unumli foydalanishiga hamda fanga bo'lgan qiziqishini so'ndirmaslik uchun ayni muddao bo'ladi. Shu sababli talim jarayonida, xususan informatikani o'qitishda masofaviy ta'lim platformalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirishga, o'quvchilarning qiziqishi hamda bilim darajasining o'sishiga olib kelishini rad eta olmaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G'ulomov S.S. va boshqalar "Axborot tizimlari va texnologiyalari". Oliy o'quv yurti talabalari uchun darslik. Toshkent-"Sharq"- 2000. 529 b.
2. Abduqodirov A., Xaitov A., Shodiyev R. "Axborot texnologiyalari". Darslik. Toshkent-"O'zbekiston"-2001 y.
3. G'aniyev E., Jomurodov D., Mo'minov I. "Zamonaviy komp'yuterlarni boshqarish". Toshkent – "Fan va texnologiya"- 2004 y.
4. Tangirov K. E., Jomurodov D. M., Murodkasimova S. K. The importance of e-learning and e-learning resources in individualized learning //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – T. 10. – №. 3. – C. 464-469

ТЕНДЕНЦИИ ПРИМЕНЕНИЯ ИНСТРУМЕНТОВ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГА В ПРОДВИЖЕНИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОДУКТА

Медведев П.Н.

кандидат педагогических наук, доцент

Малий Д.В.

кандидат педагогических наук, доцент

Тульский государственный педагогический университет им. Л.Н. Толстого, Тула, Россия

Современные цифровые технологии проникают в жизнь каждого человека и в сферу социально-экономических отношений. Постоянно формирующееся цифровое пространство – новая информационная инфраструктура общества.